

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum oratio sit actus religionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

non est conueniens, quod Deum a oremus.

¶ 3 Præte. Liberalius est dare aliquid non petenti, quam dare petenti: quia sicut * Seneca dicit, Nulla res carius emitur, quam quæ precibus empta est: sed Deus est liberalissimus. ergo non uidetur esse conueniens, quod Deum a oremus.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 11. Oportet semper orare, & non deficere.

RESPON. Dicendum, quod triplex fuit circa orationem antiquorum error. Quidam enim posuerunt, quod res humana non reguntur diuina prouidentia, ex quo sequitur quod uanum sit orare, & omnino Deum colere: & de his dicit Malach. 2. Dixistis, uanum est qui seruit Deo. Secunda fuit opinio ponentium omnia etiam in rebus humanis ex necessitate contingere sive ex immutabilitate diuinæ prouidentie, sive ex necessitate stellarum, sive ex connexione carum: & secundum hos etiam excluditur orationis utilitas. Tertia fuit opinio ponentium quidem res humanas diuina prouidentia regere, & quod res humanae non proueniunt ex necessitate: sed dicebant similiter dispositione diuinæ prouidentie variabilem esse, & quod orationibus, & aliis, quæ ad diuinum cultum pertinent, dispositio diuinæ prouidentie immutatur. Hæc autem omnia in 1. lib. improbata sunt. Et ideo oportet sic inducere orationis utilitatem, ut neque rebus humanis diuinæ prouidentie subiectis necessitatem imponam, neque etiam diuinam dispositionem mutabilem æstimemus.

Ad huius ergo euidenciam considerandum est, quod ex diuina prouidentia non solum disponitur qui effectus fiat, sed etiam ex quibus causis, & quo ordine proueniant. Inter alias autem causas sunt etiam quorundam cause actus humani: unde oportet homines agere aliqua non ut per suos actus diuinam dispositionem immutent, sed ut per actus suos impleant quosdam effectus secundum ordinem a Deo dispositum. Et idem etiam est in naturalibus causis: & simile est etiam de oratione. Non enim propter hoc oramus, ut diuinam dispositionem immutemus, sed ut id impetremus, quod Deus disposuit per orationes sanctorum esse implendum, ut scilicet homines postulando mereantur accipere, quod eis Deus omnipotens ante sæcula disposuit donare, ut Gregor. * dicit in lib. dialogorum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod non est necessarium nos Deo preces porrigere, ut ei nostras indigentias, uel desideria manifestemus, sed ut nos ipsi consideremus, in his ad diuinum auxilium esse recurrendum.

AD 11. dicendum, quod sicut dictum * est, oratio nostra non ordinatur ad immutationem diuinæ

A dispositionis, sed ut obtineatur nostris precibus, quod Deus disposuit.

AD TERTIUM dicendum, quod Deus nobis multa præstat ex sua liberalitate; etiam non petita: sed quod aliqua uult præstare nobis petentibus, hoc est propter nostram utilitatem, ut scilicet fiduciam quamdam accipiamus recurrenti ad Deum, & ut re cognoscamus cum esse bonorum nostrorum auctoritatem. Vnde * Chrysostronus dicit. Considera quantum tibi concessa felicitas, quanta gloria attributa, orationibus fabulari cum Deo, cum Christo miscere colloquia, optare quod uelis, quod desideras postulare.

ARTICVLVS III.

Utrum oratio sit actus religionis.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod oratio non sit actus religionis. Religio enim cum sit pars iustitiæ, est in uoluntate sicut in subiecto: sed oratio pertinet ad partem intellectiuiam, ut ex supra * dictis patet: ergo oratio non uidetur esse actus religionis, sed doni intellectus, per quod mens ascendit in Deum.

¶ 2 Præte. Actus patriæ cadit sub necessitate precepti: sed oratio non uidetur cadere sub necessitate precepti, sed ex mera uoluntate procedere, cum nihil aliud sit quam uolitorum petitio: ergo oratio non uidetur esse religionis actus.

¶ 3 Præte. Ad religionem pertinere uidetur, ut quis diuinæ naturæ cultum, ceremoniamque afferat: sed oratio non uidetur aliquid Deo afferre, sed magis aliquid obtinendum ab eo petere: ergo oratio non est religionis actus.

SED CONTRA est, quod dicitur in Psal. 140. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Vbi dicitur gl. quod in huius figuram in ueteri lege incensum dicebatur offerri in odorem suauem domino: sed hoc pertinet ad religionem: ergo oratio est religionis actus.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra * dictum est, ad religionem proprie pertinet reuerentiam, & honorem Deo exhibere: & ideo omnia illa, per quæ Deo reuerentia exhibetur, pertinent ad religionem. Per orationem autem homo Deo reuerentiam exhibet, in quantum scilicet ei subijcit, & proficitur orando se eo indigere, sicut auctore suorum bonorum. Vnde manifestum est, quod oratio est proprie religionis actus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod uoluntas mouet alias potestates atque in suum finem, sicut supra * dictum est. Et ideo religio, quæ est in uoluntate, ordinat actus aliarum potestatum ad Dei reuerentiam. Inter alias

Secunda Secunda S. Thomæ.

Super quest. ad uag. simplicitate articulum tertium.

IN articulo tertio eiusdem questionis. auerte, quod in oratione, seu petitione considerari possunt tria, scilicet res petita, petitio, & petens. Si consideremus rem petitam, sic oratione non damus Deo, sed ab ipso dari aliquid postulamus. Si consideremus petitionem, sic orando offerimus Deo: nam ipse actus petendi est actus subiectionis, & professionis uirtutis. Qui enim petit ab aliquo, indiget illo, ac per hoc se subijcit illi petendo, in cuius signum superbi potius uolunt indigentiam tolerare, quam humiliare se petendo aliquid ab aliqua persona. Rursus, qui petit, proficitur, petendo in illo, a quo petit, esse potentiam ad adiuuandum, esse misericordiam, uel iustitiam, uel prouidentiam. &c. unde ipse per exaudiri. Et propter hoc petitio, seu oratio ponitur actus religionis, cuius est honorem Deo exhibere. Honoramus siquidem Deum petendo, & tanto magis, quanto uel ex more petendi, uel re petita profitemur ipsum esse supra omnia creatorem, prouidentem, redemptorem, &cetera. Et hoc est quod auctor intendit in corpore articuli. Si autem consideremus petentem, sic cum homo petat per mentem, quia petitio est actus mentis, & mens sit nobilissimum quod sit in homine, sic petendo subijcitur Deo nobilissimam partem nostri, dum utimur ead ad petendum a Deo, hoc est, ad honorem.

In sen. etia id habet in li. 2. de oratione Dei, non peti a priu cip. incipit, Duplex nomine par e.

Infra. 15. cor. Et 1. d. 15. q. 4. arti. 1. q. 2. & art. 5. q. 1. ad 2.

Art. 1. huius q.

q. 81. artic. 2. & 4.

D. 77. Arti. 1. huius q. ad 2.

BB 2 noran-

morandum Deum, vt declaratum est. Et sic orando offerimus, & sacrificamus mentem Deo: sicut genu stectendo genua offerimus, & sacrificamus Deo ipsis ad Dei honorem vtendo. Et hoc est, quod author intendit in litera in response ad tertium.

¶ Super quest. octuagesime tertie articulum quartum.

IN articulo quarto dubium occurrit circa rationem in litera redditam, quare solus Deus debet orari: quia scilicet omnes orationes nostrae ordinari debent ad gratiam, & gloriam consequendam, qua solus Deus dat. Dupliciter namque desecere videtur, primo in veritate assumpti: quia multa licite potest homo desiderare, & facere absque ordine ad consecutionem gloriae, vt patet de desiderijs, & operibus compositum corporaliu, salutis patriae, honoris parentis, & huiusmodi apud constitutos in mortali peccato, & infideles, &c. Quicquid autem potest desiderari licite, potest quoque licite in oratione peti. Secundo, in illatione: quoniam dato quod finis omnium orationum sit gloria a solo Deo donabilis, multa tamen quae sunt media ad talem finem, effici possunt ab alijs a Deo, ut patet de instructione, custodia, & alijs huiusmodi.

Art. 1. huius q. 2.

4. di. 15. q. 4. art. 1. q. 1. & di. 18. q. 1. art. 1. q. 1. ad 2. ¶ Art. 1. p. 2.

Ca. 13. 15. & 16. tom. 4.

¶ Ad hoc dicitur, quod ratio verum, per se loquendo de oratione fidelium ad cuius euidenciam scitur, quod oratio tripliciter inuenitur, scilicet ordinata, inordinata priuatiue, & inordinata contrarie. Oratio ordinata est sola illa, quae ordinatur ad supremum omnium appetibilem, quod beatitudo aeterna est. Et ratio est, quia primum in vnoquoque ordine est causa omnium, quae sunt post. Ac per hoc supremum appetibilem est causa finalis omnium appetibilem: & propterea omnes petitiones debent ordinari ad talem finem. Et quia orationes fidelium a religione, & fide procedunt, ordinatae ad supremum supernaturalem finem, quem respiciunt proportionabiliter: ideo verum est per se loquendo, quod omnes orationes fidelium ordinantur ad gloriam aeternam: & de his loquitur litera. Oratio vero inordinata priuatiue, est quae caret ordine ad finem vltimum charitatis, vt cum quis in peccato mortali orat pro sanitate corporis, nihil curans an expediat ad vitam aeternam, an contrarietur eidem. Et huiusmodi orationum habitum intentum quandoque est maximum malum: & sunt communes secundum genus suum fidelibus, & infidelibus. Nec mentes orationes dici simpliciter: quia nec sunt simpliciter actus

aut potentias animae intellectus? alior est, & voluntati propinquior: Et ideo post deuotionem, quae pertinet ad ipsam voluntatem, oratio, quae pertinet ad partem intellectus nam, est praecipua inter actus religionis, per quam religio intellectum hominis mouet in Deum.

AD SECUNDUM dicendum, quod non solum petere quae desideramus, sed etiam recte aliquid desiderare sub praecipio cadit: sed desiderare quidem cadit sub praecipio charitatis, petere autem sub praecipio religionis: quod quod quidem praecipium ponitur Math. 7. vbi dicitur. Petite, & accipietis.

AD TERTIUM dicendum, quod oratio tradit homo mentem suam Deo, quam ei per reuerentiam subiicit, & quodam modo praesentat, vt patet ex autoritate Dionysij prius inducta. Et ideo sicut mens humana praeminet exterioribus, & corporalibus membris, vel exterioribus rebus, quae ad Dei seruitium applicantur, ita etiam oratio praeminet alijs actibus religionis.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum solus Deus debeat orari.

AD QVARTVM sic proceditur. Vbi, quod solus Deus debeat orari. Oratio. n. est actus religionis, vt dictum est: sed solus Deus est religione colendus: ergo solus Deus est orandus.

¶ 2. Præ. Frustra porrigitur oratio ad eum, qui orationem non cognoscit: sed solius Dei est orationem cognoscere, tum quia plerumque oratio magis agit in inferiori actu, quem solus Deus cognoscit, quae voce secundum illud, quod Apostolus dicit 1. ad Corinth. 14. Orabo spiritu, orabo & mente: tum etiam quia vt Aug. dicit in lib. de cura pro

religionis, utpote ad ipsius ordinem non tantum inordinata contrarietur, est petio habens uitae aeternae, ut orare pro uiuifica, ut pro orationes: sed exactiones sunt & littera aeternae sunt, tantum loquitur. Illatio quoque est mortuus agenda, Nesciunt mortui etiam sancti, quid agant uiui, etiam eorum filii, ergo oratio non est nisi Deo porrigenda.

¶ 3. Præ. Si aliquibus sanctis orationem porrigimus, non est nisi in quantum sunt Deo coniuncti: sed quidam in hoc mundo uiuunt, uel in purgatorio etiam existentes, sunt multum Deo coniuncti per gratiam, ad eos autem non porrigitur oratio, ergo nec ad sanctos, qui sunt in paradiso, debemus orationem porrigere.

SED CONTRA est, quod dicit Iob, Voca, si est, qui tibi respondeat, & ad aliquem sanctorum conuertere.

RESPON. Dicendum, quod oratio porrigitur alicui dupliciter. Vno modo, quasi per ipsum impleta: alio modo, sicut per ipsum impetranda. Primo quidem modo, sicut Deo oratione porrigimus, quia omnes orationes nostrae ordinari debent ad gratiam, & gloriam consequendam, quae solus Deus dat, sicut illud Psal. 83. Gratiam, & gloriam dabit Dominus. Sed secundo modo, orationem porrigimus sanctis angelis, & hominibus, non ut per eos Deum nostras petitiones cognoscat, sed ut eorum precibus, & meritis orationes nostrae fortius effectum.

Et ideo dicitur Apoc. 8. quod ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu angelorum coram Deo. Et hoc etiam patet ex ipso modo, quo Ecclesia utitur in orando. Nam sancta Trinitate petimus, ut nostri miseretur: ab eis autem sanctis quibuscumque petimus, ut orent pro nobis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illi soli impendimus orationem religionis cultum, a quo querimus obtinere quod oramus, quia in hoc protestamur eum bonorum nostrorum autorem, non autem eis, quos requirimus quasi interpellatores nostros apud Deum.

Rum decet, quod cognoscat petitiones nostras, quenter primo modo uideant in Verbo excellentia est. Et hoc est in suo modo interpellandi sanctos, cum illi ora pro nobis. Nisi enim praesupponeat, quod Deo fruuntur, orationes nostras, quae uelaret orationes nostras, & sic per orationem hi uideatur haec Ecclesiae auctoritas, quae propter quod sic esse credo. Cum qua lumine luminibus cognoscat quid cum lumine aut quid simpliciter orandum pro eis, ut uident ipsa Verbi uisione. An autem hoc aut quomodo implendi sit, & an Deo hoc